1.2. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА: МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ

ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ З ПИТАНЬ НАЯВНОСТІ ЗАКЛИКІВ У ТЕКСТАХ ДОКУМЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ КОМПЛЕКСНОЇ ПСИХОЛОГО-АВТОРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Довженко О. В., Савкіна Т. В.

Реферат. Довженко О. В. і Савкіна Т. В. розглядають особливості дослідження текстів документів щодо наявності або відсутності в них закликів. Автори зазначають, що останнім часом перед експертами-авторознавцями дедалі частіше ставлять питання про наявність у текстах, їх фрагментах і окремих висловлюваннях публічних закликів до розпалювання національної чи расової ворожнечі й ненависті, насильницької зміни конституційного ладу України, розв'язування війни, агресивних дій або їх пропаганди. На їхню думку, такі питання належить вирішувати в межах комплексної психолого-авторознавчої експертизи у справах про екстремізм, де лінгвістичній ідентифікації підлягають саме заклики, тобто встановлення їх наявності чи відсутності. Праця вийшла у збірнику наукових праць «Теорія та практика судової експертизи і криміналістики» (2010, вип. 9). Тема важлива для судових експертів-психологів і лінгвістів, слідчих і суддів, які призначають і оцінюють експертизи текстів у кримінальних провадженнях.

Ключові слова: комплексна психолого-авторознавча експертиза, авторознавча експертиза, судово-психологічна експертиза, публічні заклики, дослідження текстів, розпалювання ворожнечі, екстремізм, лінгвістична ідентифікація.

Specific Features of Psychological Research into the Presence of Calls in Documents During Complex Psychological and Authorship Examination

Dovzhenko O. V., Savkina T. V.

Abstract. Dovzhenko O. V. and Savkina T. V. consider the specific features of examining documents to determine whether they contain calls to action. The authors note that experts in authorship analysis are increasingly asked whether texts, fragments of texts or individual statements contain public calls to incite national or racial hatred and enmity, to change the constitutional order of Ukraine by force, to unleash war or commit aggressive acts, or propaganda of such acts. In their view, these questions should be resolved within a complex psychological and authorship examination in extremism cases, where it is precisely the calls, that is, their presence or absence, that are subject to linguistic identification. The paper was published in the collection of scientific papers Theory and Practice of Forensic Science and Criminalistics (2010, issue 9). The topic is relevant to forensic psychologists and linguists, investigators and judges who order and assess examinations of texts in criminal proceedings.

Keywords: complex psychological and authorship examination, authorship examination, forensic psychological examination, public calls, text analysis, incitement to hatred, extremism, linguistic identification.

Першоджерело: *Довженко О. В., Савкіна Т. В. Особливості досліджень з питань наявності закликів у текстах документів. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики : зб. наук. пр. 2010. Вип. 9. С. 282–287.*[2] *Реферат оприлюднено в журналі 18.02.2014.*

References

1. Dovzhenko O. V., Savkina T. V. Osoblyvosti psykholohichnoho doslidzhennia z pytan naiavnosti zaklykiv u tekstakh dokumentiv pid chas provedennia kompleksnoi psykholoho-avtoroznavchoi ekspertyzy [Specific Features of Psychological Research into the Presence of Calls in Documents During Complex Psychological and Authorship Examination] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2016. Vol. 1, No. 2 (2). URL: https://expertize-journal.org.ua/psihologicheskaya-ekspertiza/467-osobennosti-issledovanij-po-voprosam-nalichiya-prizyvov-v-tekstakh-dokumentov-pri-provedenii-sudebno-psikhologicheskoj-ekspertizy (onovlena versiia vid 05.09.2021). [in Ukrainian].

2. Dovzhenko O. V., Savkina T. V. Osoblyvosti doslidzhen z pytan naiavnosti zaklykiv u tekstakh dokumentiv. Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky : zb. nauk. pr. 2010. Vyp. 9. S. 282–287. URL: http://www.hniise.gov.ua/user_files/File/sbornik/2010/Dovzhenko.pdf (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].